

BIJDRAGE TOT DE KENNIS DER FLORA VAN TEXEL

DOOR

H. R. HOOGENRAAD en D. DE VISSER SMITS.

Een dertigtal jaren is verlopen, sedert Holkema zijn Flora der Noordzee-eilanden schreef, en gedurende dien tijd schijnt er weinig floristische arbeid op die eilanden verricht te zijn. Het is daarom wellicht de moeite waard, een en ander mee te deelen omtrent de resultaten onzer beide excursies naar Texel (Mei, Juni 1900; Juli, Augustus 1902), uitsluitend ondernomen met het doel, den plantengroei van dat eiland uit eigen aanschouwing te leeren kennen. Het spreekt van zelf, dat die kennis nog slechts een zeer onvolledige is; later hopen wij evenwel door verdere onderzoekingen aan te vullen, wat nu nog ontbreekt, en te verbeteren, wat thans wellicht minder juist is.

Onze tweede reis is zonder twijfel veel vruchtbaarder geweest, dan de eerste, 't geen wel voornamelijk daaraan te danken is, dat wij nu onze opnamen gedaan hebben met de excursielijsten van het systeem Goethart—Jongmans en gebruik hebben gemaakt van de voortreffelijke stafkaart 1: 25000. Op het eerste gezicht schijnt misschien het invullen van die lijsten een minder aangename arbeid, bij nadere beschouwing blijkt echter geheel het tegenovergestelde. De methode van onderzoek is niet alleen zeer nauwkeurig, maar wanneer men zich er eenmaal aan gewend heeft, ook bijzonder animeerend.

De nieuwere gegevens omtrent de Flora van Texel hebben wij tot nog toe niet kunnen raadplegen; wij bepalen ons er derhalve voorloopig toe, eenige aantekeningen omtrent de o. i. meest belangrijke soorten te geven, vergeleken met de opga-

ven van Holkema. In de hieronder volgende lijst wordt de naam van dien schrijver met Holk. aangeduid en zijn opgaven in de eerste plaats vermeld; wat daarachter volgt zijn onze eigen waarnemingen.

1. *Fumaria officinalis* L. In bouwlanden bij Spang (Holk.). Door ons in dezelfde streek aangetroffen, alleen iets noordwestelijker, aan den weg van Bargaen naar den Heerenweg.
2. *Viola palustris* L. Op de Miente, in een elzeboschje bij De Westen (Holk.) Onze vindplaats is klaarblijkelijk een andere, n.l. de poel aan 't Gerritslander dijkje (J 4; 33, 32). Merkwaardigerwijze is de groeiplaats der plantenkaartjes nog een andere n.l. ten noordoosten van Burg.
3. *Drosera intermedia* Hayn. In duinvlakken tusschen Hoorn en De Westen (Holk.). Buiten Hoorn; bij den Nieuwen Aanleg.
4. *Halianthus peploides* Fr. In de zeeduinen en aan het Noordzee-strand (Holk.) Aan het strand bij Koog (J 4; 23, 32). Door de plantenkaartjes niet opgegeven.
5. *Malva sylvestris* L. Aan wegen bij Hoorn (Holk.) Bij De Westen.
6. *Malva vulgaris* Fr. Aan wegen bij Hoorn, De Westen, Koog (Holk.) Oude Schild; Hoerner Nieuwland; Hoorn; De Westen; Burg; Koog; Spijkdorp.
7. *Hypericum tetrapterum* Fr. Aan slootkanten aan den weg van Oude Schild naar den Hooageberg; bij Hoorn; aan den Middenweg van Burg naar Koog; bij den Nieuwen Aanleg op de Miente (Holk.) Weg Oude Schild—Hooageberg (J 4; 44, 13); De Nederlanden.
8. *Hypericum perforatum* L. Bij den Nieuwen Aanleg.
9. *Hypericum humifusum* L. Bij Burg (J 4; 43, 22).
10. *Geranium dissectum* L. Eijerlandsche polder;

- Prins Hendrikpolder (Holk.) Hoogeberg; Oude Schild; Burg; Bargaen.
11. *Ornithopus perpusillus* L. Op den Hoogeberg, zeer veel; aan den duinweg bij Hoorn; aan den weg tusschen Burg en De Westen; bij Koog, op bouwland (Holk.) Hoogeberg; Witte Engel; Gerritsland; De Westen; Antwerpen.
 12. *Geum urbanum* L. In boschjes op den Hoogeberg (Holk.) Op den Hoogeberg.
 13. *Fragaria vesca* L. In de Eijerlandsche duinen.
 14. *Potentilla reptans* L. Aan wegen bij Burg, Koog en in den Eijerlandschen polder (Holk.) Burg; bij De Mok; ten Z.-W. van Hoorn; bij Hermanshoeve.
 15. *Epilobium hirsutum* L. Elzeboschje bij De Westen (Holk.) Oude Schild; De Nederlanden; Eendenkooi bij de konijnenfokkerij.
 16. *Lythrum Salicaria* L. Aan slootkanten, elzeboschje bij De Westen (zeer zeldzaam) (Holk.) Oude Schild (boschje aan den weg naar Burg); Nieuwen Aanleg; Eendenkooi bij de konijnenfokkerij.
 17. *Eryngium maritimum* L. Op de duinen bij Hoorn en bij Koog (Holk.) Op de duinen bij Hoorn.
 18. *Apium graveolens* L. Eijerland (Holk.) De Nederlanden.
 19. *Anthriscus sylvestris* Hoffm. Bij Burg; in boschjes op den Hoogeberg (Holk.) Bij Burg.
 20. *Lonicera Periclymenum* L. Elzenboschje bij De Westen; Nieuwe Aanleg bij Koog; bij Burg (Holk.) Hoogeberg; Elzenboschje bij De Westen; bij den Nieuwen Aanleg; aan den Middenweg naar Koog.
 21. *Succisa pratensis* Mönch. In hooilanden tusschen Burg en De Westen; aan den Jan Aijeweg bij de Westen; op de Miente bij het Reddingboothuisje; bij den Nieuwen Aanleg, niet zeer algemeen. (Holk.) Witte Engel; aan den Jan Aijeweg, Piet Rozevlak; ten W. van het Noord-

- vlak; bij de Biesbosch, op de Miente bij De Westen; bij de Bleekerij.
22. *Tussilago Farfara* L. In den Eijerlandschen polder, langs slooten en in de bouwlanden (Holk.) Prins Hendrikpolder; bij Loodsmansduin; bij Hermanshoeve; bij Bargaen; in den Eijerlandschen polder; De Nederlanden; bij Antwerpen; polder Het Noorden.
 23. *Erigeron acris* L. Hoorn; De Westen; Eijerlandsche polder; Eijerlandsche duinen (Holk.). Prins Hendrikpolder; buitendünen bij Hoorn; Eijerlandsche duinen; Eijerlandsche polder.
 24. *Filago germanica* L. Eijerlandsche polder; Spang; Oosterend; weg tusschen Burg en De Westen (Holk.). Oude Schild; Oosterend.
 25. *Filago minima* L. Hoorn; Hoogeberg (Holk.). Hoorn; Hoogeberg; Koog; Eijerlandsche duinen.
 26. *Gnaphalium uliginosum* L. Oosterend; Burg; De Westen; Hoorn; op vochtige plaatsen (Holk.). Oude Schild; Witte Engel; Hoorn; Burg; Gerritsland; Koog; Bargaen; Oosterend; bij Antwerpen.
 27. *Gnaphalium luteo-album* L. In de duinen bij Koog (Holk.). Hoornsche Vlak (De Vries). In de duinen bij Koog.
 28. *Tanacetum vulgare* L. Aan wegen in den Eijerlandschen polder (Holk.). Koog.
 29. *Achillea Ptarmica* L. Bij Burg en in den Eijerlandschen polder, onder elzen hakhout (Holk.). Aan den Middenweg naar Koog, onder elzen hakhout.
 30. *Matricaria Chamomilla* L. In den Eijerlandschen polder; in bouwlanden bij Hoorn (Holk.). Eijerlandschen polder; Hoorn; Bargaen.
 31. *Chrysanthemum Leucanthemum* L. Eijerland (Holk.). Polder Het Noorden (J 4; 25, 11).
 32. *Senecio Jacobaea* L. In een weiland bij Koog (Holk.); bij Cocksdoorp (De Vries). In de duinen bij

- Hoorn (J. 4; 42, 23); bij Jemima (J. 4; 23, 22); Eijerlandsche duinen (J 4; 14, 12).
33. *Tragopogon minor* Fr. In de Eijerlandsche duinen (H 4; 64, 31).
 34. *Convolvulus sepium* L. Burg; Grafelijke Boschjes; tusschen Burg en Koog; Cocksdoorp (Holk.). Oude Schild; weg Oude Schild—Burg; Prins-Hendrikpolder J 4; 43, 43); bij Burg; tusschen Burg en Koog; bij Molenbuurt.
 35. *Lycopsis arvensis* L. Tusschen Burg en Waal; Witte Engel; Hoorn; Koog (Holk.); Eijerland (Harting). Ten Z. van Koog; bij Jemima; Koog.
 36. *Symphytum officinale* L. Langs de Roggesloot in den Eijerlandschen polder (Holk.). Koog.
 37. *Hyoscyamus niger* L. Texel (Harting). Bij De Westen; Koog.
 38. *Scrophularia Ehrharti* Stev. In slooten aan den Zuidkant van het Elzeboschje bij De Westen (Holk.). Op dezelfde plaats. (Volgens Dr. Vuyck *Scrophularia Balbisii* Hornem.)
 39. *Linaria vulgaris* Mill. Aan wegen en in zandige bouwlanden naar den duinkant in den Eijerlandschen polder (Holk.). In de Eijerlandsche duinen (H 4; 64, 33).
 40. *Lamium amplexicaule* L. Op bouwlanden bij Hoorn (Holk.). Witte Engel; ten Z. van Koog; bij Bargaen.
 41. *Stachys palustris* L. Burg; Hoorn; elzebosch bij De Westen (Holk.). In bouwland bij Cocksdoorp.
 42. *Ballota foetida* Lam. Aan wegen, wallen en ruigten bij Koog, zeer veel; aan den achterweg bij Hoorn (Holk.). Hoorn; Koog.
 43. *Scutellaria galericulata* L. Hoorn; Hoornsche vlak; Natte vlak (Holk.). In een boschje aan den weg van Oude Schild naar Burg; ten Z. van Hoorn; Groote vlak.

44. *Scutellaria minor* L. Bij den Nieuwen Aanleg.
45. *Utricularia spec.* In een sloot van een duinpan de Duintob bij de Fonteinsnol (S. P. Huizinga). In de buitenduinen bij Hoorn.
Evenals Holkema bezitten ook wij slechts de ondergedoken deelen, zoodat zekerheid omtrent de soort niet te verkrijgen is; hoogstwaarschijnlijk echter is het *U. minor* L.
46. *Lysimachia vulgaris* L. Aan het Gerritslander dijkje (Holk.) Op dezelfde plaats.
47. *Humulus Lupulus* L. Bij Burg (Holk.). Op dezelfde plaats.
48. *Juniperus communis* L. In de duinen achter De Westen, zelden (Holk.). Op dezelfde plaats, enkele exemplaren.
49. *Hydrocharis Morsus ranae* L. In slooten bij Burg aan den Middenweg (Holk.). Bij Hoorn; bij De Westen.
50. *Alisma Plantago* L. In slooten bij Oosterend, Burg, Oude Schild, Koog, Waal en Burg; Eijerlandsche polder (Holk.). Bij Oude Schild; bij de Mok; bij Hoorn en De Westen; Gerritsland; bij Hermanshoeve; tusschen Burg en Koog; bij Koog; Prins Hendrikpolder; bij Antwerpen; de Nederlanden; Eijerlandsche duinen.
51. *Butomus umbellatus* L. Langs slooten bij Burg, Koog, De Westen (Holk.). Bij Hoorn; tusschen Burg en Koog; Waal en Burg; bij Antwerpen.
52. *Potamogeton pusillus* L. β . *vulgaris* Fries. In slooten bij Burg (Holk.). Bij De Westen.
53. *Sparganium ramosum* Huds. Polder Waal en Burg; De Westen; Hoorn; in het Hoornsche vlak (Holk.). De Kuil bij Hoorn; bij Koog; Eijerlandsche duinen (H 4; 64, 34; H 4; 64, 32).
54. *Gymnadenia conopsea* R. Br. Op duingrond bij het Eijerlandsche Huis (S. P. Huizinga.)

Door den Heer F. K. van Iterson werd ons medegedeeld dat deze plant in de duinvlakte de Nederlanden voorkwam. Inderdaad troffen wij ze daar in groote hoeveelheid aan, alle behoorende tot den vorm *densiflora Fries.*

55. *Sturmia Loeselii Rchb.* In duinpannen achter Hoorn, zeer algemeen (Holk.). Achter Hoorn; bij de Alloo; in de duinvlakte de Nederlanden; in de Eijerlandsche duinen (J 4; 14, 12).
56. *Iris Pseudacorus L.* Langs slooten om elzeboschjes bij Burg; in het Pompe-, Hoornsche en Natte vlak, achter Hoorn, niet algemeen (Holk.). Bij den Nieuwen Aanleg.
57. *Cladium Mariscus R. Br.* Veel in moerassige duinvlakken tusschen Hoorn en De Westen; Hoornsche vlak, op Bollen in het Natte vlak, duinvlakte de Biesbosch (Holk.). Ten Z.W. van Hoorn; De Biesbosch.
58. *Scirpus lacustris L.* Langs slooten aan den Mid-denweg tusschen Burg en Koog (Holk.). Bij Pijpendijk; in den polder Waal en Burg; bij Antwerpen.
59. *Carex flava L.* Zeer zelden in de duinvlakte de Nederlanden en in de Eijerlandsche duinen (Holk.). In de Eijerlandsche duinen.
60. *Apera Spica venti P. B.* In roggevelden in den Eijerlandschen polder, tusschen Burg en Waal (Holk.). Bij Koog.
61. *Dactylis glomerata P. B.* Bij Burg, bij Waal, en in den Eijerlandschen polder bij Cocksdoorp (Holk.). In 't zuiden en 't Oosten van den polder Het Noorden.
62. *Bromus sterilis L.* Aan wallen op den Hoogeberg (Holk.). Op dezelfde plaats.
63. *Elymus arenarius L.* Op de zeeduin en op zandige stranden, hier en daar (Holk.). Op de zeeduin ten Z. van Koog (strandpaal 18).
64. *Botrychium Lunaria Sw.* In de duinen achter Hoorn; in de duinen bij de Nederlanden.

65. *Blechnum Spicant Roth.* Aan het Gerritslander dijkje, vrij veel.

66. *Polystichum Filix Mas. Roth.* Bij Antwerpen.

Als nieuwe soorten, die door Holkema niet vermeld worden, en die, voor zoover wij weten, voor het eerst door ons aangetroffen zijn, noemen wij:

Hypericum humifusum L.

Hypericum perforatum L.

Fragaria vesca L.

Tragopogon minor Fr.

Scutellaria minor L.

Botrychium Lunaria Sw.

Blechnum Spicant Roth.

Polystichum Filix Mas. Roth.

Omtrent het voorkomen van *Trifolium hybridum* hebben we nog geen voldoende zekerheid.

RIJSWIJK Z.-H., Maart 1903.
DEN HAAG,
